

I Sar dji ki pačavutni?

But čučavno,
devipa anglodavia.

Anglodavia šaj te dol **sako** ko adikharela kaj sito diskriminišimo, a ano **olesko anav** thaj uzo olesko avazi odova šaj te kerol ini **organizacia** savi kerela buti vaš uluvipe **manušikane hakaja** jase daj **aver persona**.

Ani anglodavia manglape te phenolpe: ko sito diskriminišimo, **sar** diskriminišisalo thaj **ko** sito diskriminatori, sar ini **ispatja save si** kotar diskriminacia.

Anglodavia delape ani **hramimi forma** thaj musaj te ovol parafirmi.

Šaj te delpe prekal telefaksi, elektronsko posta, a ano sebepeske situacie ini mujea, savo ka notiringol.

Pačavutno našti te kerol buti pedo anonimno anglodavie.

Anglodavia delape ani adresa:

Pačavutno vaš uluvipe jekh-jekhippe
(Poverenik za zaštitu ravnopravnosti)
Beogradska 70, 11000 Beograd
Telefoni/faksi: 011 243 6464
e-maili: poverenik@ravnopravnost.gov.rs

Adresa kancelariake vaš avipe dizutnengo:

Nemanjina 22-26, Beogradi
Kancelaria sitj putardi marcea thaj žoja
Termini šaj te lolpe prekal telefoni 011 243 8020 thaj 011 243 6464

www.ravnopravnost.gov.rs

Ikļjovipe akala publikaciako finasingja Delegacia EU ani Srbia, prekal IPA 2011 projekti „Implementacija antidiskriminacionih politika u Srbiji“

Romski jezik

**Jekh-jekhippe
amaro hakaj thaj
amaro godaripe**

Pačavutne vaš uluvipe
jekh-jekhippe sito
korkorutno thaj
biphanglo trupo,
specijalizuimo vaš
mareba opipe
diskriminacia

Soj SITO diskriminacia?

Diskriminacia sito **sakova bisebepesko keribe ulavipe jase bijekha-jekh procedura** (cidipe, limitiribe jase devipe privilegia) phando pedo **persona jase grupa**, pedo **putardo jase garavdo čhane**, pedo fundo daj olengo personalno karakteri, sar so sito rasa, kolori morkjako, raštranutnipe, nacionalno djenutnipe jase etnikako hanig, čhib, religiako jase politikako pačavipe, poli, seksualno orijentacia thaj aver.

Diskriminacia sito bijekha-jekh keripe prekal jekha-jekhutne thaj jekha-jekh keripe prekal bijekha-jekhutne.

Forme diskriminaciake

- direktno diskriminacia
- indirektno diskriminacia
- čhalavdipe principesko jekha-jekh hakaja thaj obligacia
- stopiripe akharipasko pedo godaripe
- keripe amalipasko vaš keripe diskriminaciako
- vakheripe bikamipasko
- degradiripe thaj zumavipe
- phare forme diskriminaciake (rasno, nacionalno, religiako bitolerancia, but var diskriminacia, diskriminacia kotar rig raštrake orgajnengo, trafiking manušenjo)

Soj NANE diskriminacia?

Nane sakova keripe ulavipe diskriminacia. Si situacie kana keripe ulavipasko sebepea thaj mukhlo.

Po misal, mukhlo sito bijekha-jekh tretmani kana čhivelape bukjake relacie vaš savengo keripe manglape e bučarne persona te ovel daj specifikano personalno karakteri (učı edukacia, disave psiho-fizikake kvalifikacie thaj aver).

Fundo diskriminaciako

- rasa, kolori morkjako, phurane, raštranutnipe, nacionalno djenipe jase etnikako hanig, čhib, religiako jase politikako pačavipe,
- poli, djender identiteti, seksualno orijentacia,
- mangipaski situacia, bijandipe, genetikake karakteristike, sastipaski situacia, invaliditeti,
- prandipasko thaj familiako statusi, phuranipe, sar dikhola daj djeno,
- krisutnipe,
- djenipe ano politikake, sindikalno thaj aver organizacie thaj
- sakova aver čačikane jase poangledendo personalno karakteri.

So pačavutno šaj te kerol?

Medijacija

Pana bilo so lela, pačavutno šaj te dol bahami vaš medijacia (tehnipe), sar e diskriminišimi persona thaj diskriminatori uzo ažutipe djeno so kerela medijacia nakhavena problemi.

Devipe gndipe thaj propozalja

Kana lela anglodavia, pačavutno legarela procedura, zorakarela faktikani situacia thaj dela gndipe kerdili mi diskriminacia, a te sine kaj kerdili, dela propozalo diskriminatoreske sar te cidol čhalavdipe hakajesko. Te sine diskriminatori kaj na kerela pedo propozali, pačavutno dela leopardipe, a te sine kaj ini palo odova na kerela pedo propozali, *informišinela publika*.

Vazdipe daviako

Te sine kaj dela nota kaj manglape, pačavutno šaj te inicirinol krisipaski procedura, uzo avazi diskriminišime personako.

Devipe lokedošalipasko registraciakolil

Pačavutno dela lokedošalipasko registraciako lil vaš lokedošalipe save anglodikhlarde antidiskriminaciono kanunea.

Procedura pedo anglodavie sitoj majbut 90 dive thaj sitoj sa bipokibasko.

Pačavipa pi pačavutni

Prof. dr. Nevena Petrušić

Pačavutni vaš uluvipe jekh-jekhipe

Rnodmi sitoj profesori Juridikako fakultetesko Univerziteti ano Niši. Dji alosaripe vaš pačavutni sine dekani fakultetesko. Autorka sitoj pobut kotar 20 skolake pustikja, monografie, studie thaj pustikja thaj pobut kotar 150 skienčiake thaj espertsko artiklja. Aktivno kerela buti ano civilno sektori, poulavdipe ano umal manuškane hakaja, hakaja djuvljenge thaj djender jekh-jekhipe. Leli todin OSCE.

Mareba opipe sa forme thaj tipja diskriminaciake sitoj amari misia thaj gndipe amara bukjako. Vaš odova mangava Tumen te kerav pačavni kaj sakoja Tumari anglodavia ka ovol šukar dikhlardi thaj kaj ani situacia diskriminaciaki ka istemalkera sa so sijamen vastušea Tumen te uluvina. Diskriminacia našti te tolerišinolpe. Vaš odova reaguineni thaj rodeni uluvipe! Sakova suksesno agorisimo procesi diskriminaciako ka ovol but barvalo reslipe te lačharolpe demokratikano thaj tolerantno amalipe ano save sa dizutne siolen jekh-jekh šanse vaš jekha-jekh, aktivno thaj produktivno te len kotor ano sa segmentja amalikane djivdipaske.

Dr. Nevena Petrušić